

Layman's report

Pozadina:

Priroda ne poštuje administrativne granice, često se kaže. Unutar Dravske regije, rijeka i državna granica često se prepliću između Mađarske i Hrvatske. Projektno područje Stara Drava nalazi se s obje strane državne granice, unutar područja zaštite prirode u obje županije i dijela prekograničnog Rezervata biosfere Mura-Drava-Dunav, kojeg su osnovale susjedne zemlje.

Zajedničke vrijednosti:

Nekadašnji zavojit tok rijeke Drave, razvio se u riječni rukavac okružen mekom i tvrdom bjelogoričnom šumom. Kompleks staništa formiran od grmlja, vode, trstike i vrbe, dio je mreže Natura 2000 u obje zemlje. Među zaštićenim staništima tipa 3150, 91E0 i 91F0, nalaze se zaštićene vrste riba poput gavčice (*Rhodeus amarus*) i vijuna (*Cobitis taenia*), vretenaca

poput žutog bana (*Anaciaeschna isosceles*) i vilinog dorata (*Libellula fulva*) te vodozemci poput male zelene žabe (*Pelophylax lessonae*) i šumske smeđe žabe (*Rana dalmatina*). Fauna ptica je također vrlo bogata, možemo spomenuti gaka (*Nycticorax nycticorax*) ili patku njorku (*Aythya nyroca*). Među zaštićenim biljnim vrstama možemo pronaći vodeni orašac (*Trapa natans*) i okruglolisni plavun (*Nymphoides peltata*), a unutar šumskog staništa nalazimo zimsku preslicu (*Equisetum hyemale*) i dugolisnu naglavnicu (*Cephalanthera longifolia*).

Zajednički izazovi:

Iako rukavac i okolica imaju bogatu floru i faunu, uočava se nekoliko negativnih tendencija, uzrokovanih prirodnim procesima ili ljudskim aktivnostima. Ovi izazovi definirali su zajednički LIFE projekt:

- smanjenje vodostaja: iako potok Rinya osigurava trajnu opskrbu vodom, značajna količina vode odlazi u rijeku Dravu kroz kanal Crni jarak; posebno u sušnoj sezoni, ekstremno niska razina vode može ugroziti vodene biotope

- smanjenje razine vode ispod galerijskih šuma, također je uzrokovalo degradaciju prirodnih staništa

- plantažne šume: neke prirodne šume zamijenjene su plantažama drveća s manje divljači

- napušteni ribolovni gatovi: ribolov je popularna rekreativna aktivnost u obje zemlje; ako ribiči poštuju propise, ribolov neće ugroziti prirodne vrijednosti, ali - u slučaju područja Stara Drava - napušteni ribički gatovi zauzimaju prirodna staništa i narušavaju krajolik.

Što smo napravili:

Aktivnosti koje su realizirane u okviru projekta mogu se svrstati u četiri kategorije: pripreme aktivnosti, konkretne aktivnosti očuvanja, praćenje (monitoring) i razmjena informacija.

Konkretne akcije očuvanja:

- izgradnja pregrade za zadržavanje vode; glavna aktivnost projekta bila je izgradnja pregrade na kanalu Crni jarak; ova pregrada može zadržati vodu u Staroj Dravi kako bi povećala i stabilizirala razinu vode i spriječio ekstremno niski vodostaj; pregrada je izgrađena na pažljivo izabranom mjestu, pri čemu je najmanja moguća građevina, rezultirala najučinkovitijim zadržavanjem vode; nadalje, razina grebena pregrade je dovoljno niska, da bi je poplavni valovi iz rijeke Drave mogli preplaviti i napuniti; u neposrednoj blizini pregrade, izgrađena je riblja staza koja pomaže migraciji određenih vrsta riba; da bi se spriječila erozija, jezgra pregrade izgrađena je od betona, ali je

prekrivena kamenom kako bi se uklopila u prirodni okoliš

Što smo napravili:

- kako nismo željeli ometati prirodnu vodenu vegetaciju, sa površine vodenog lica je izvedeno izmuljavanje manjeg opsega kako bi se poboljšala raznolikost staništa; izmuljavanje je zahvatilo oko 600 m dužine, a 7000 m³ mulja je uklonjeno kako bi se stvorio dublji dio rukavca, sa manje vodenog korova, koji bi određene vrste riba mogle koristiti kao mjesto za zimovanje; izmuljavanje je realizirano hidromehanizacijom, a plutajući bager pumpao je mulj u rijeku Dravu kroz cjevovod

Što smo napravili:

- uzduž rukavca su i plantažne šume koje zamjenjuju prirodne galerijske šume; ove plantaže su mnogo manje raznolike od prirodnih šuma; za vrijeme projekta domicilne vrste drveća (tatarski javor, divlja kruška, obični jasen) zasađene su u plantažnoj šumi hrasta radi poboljšanja raznolikosti vrsta; kako bi zaštitili mlado drveće od divljači, sadnice su posađene u 15 ograđenih kvadrata, po 50-100 sadnica po svakom

- uz pomoć lokalnih ribolovaca, djelomično je obnovljena i ribička infrastruktura; više od 40 napuštenih gatova je srušeno, a otpadni materijali su uklonjeni; obnovljeno je 30 gatova, tako da u budućnosti neće biti potrebe za izgradnjom novih, a izgrađeno je i 6 gatova za javnu upotrebu

Pripremne aktivnosti:

Izgradnja pregrade na dnu rukavca, temeljila se na pažljivom planiranju u kojem su sudjelovali stručnjaci iz obje zemlje. Tijekom planiranja zajednički su određeni ciljani vodostaj i mjesto gradnje pregrade. Postupak izdavanja dozvola, jer pregrada će utjecati na teritorij obiju zemalja, bio je mnogo sofisticiraniji, nego ranije. Nakon dobivanja okolišnih dozvola od hrvatskih i mađarskih vlasti, konačne građevinske dozvole izdale su hrvatske vlasti.

Aktivnosti praćenja stanja (monitoringa):

Tijekom provedbe projekta istraživana je flora i fauna projektnog područja. Izrađena je karta staništa, izvršeno je istraživanje vodenih i kopnenih ekosustava, inventarizacija riba i faune vodozemaca. Biolozi su istraživali i vodene insekte, a također se pratila i bogata fauna ptica. Prikupljeni podaci korišteni su za postupak izdavanja dozvola i oni će se koristiti kao referentne vrijednosti za praćenje (monitoring) nakon LIFE projekta.

szivárványos ökle (fotó Sallai Z.)

Razmjena informacija:

Za razmjenu informacija o našem projektu korišteno je nekoliko vrsta komunikacijskih kanala. Na početku projekta pokrenuta je web stranica www.olddrava.com, gdje smo kontinuirano izvještavali o statusu provedbe projekta. Osim kratkih vijesti, na stranicu su učitavani i drugi duži dokumenti (planovi, studije). Također smo tiskali i letke (na mađarskom, hrvatskom i engleskom jeziku) i tematske novine koje su dostavljene do 4200 stanovnika. Za učenike smo razvili interaktivnu vježbenicu u kojoj smo opisali vrijednosti i važnost močvara. Uspostavili smo poučne staze, a hrvatski partneri izgradili su i Park Natura 2000, kao info točku. Zajedno smo pripremili dokumentarno edukativni film kojim smo prikazali pet godina realizacije projekta.

Budućnost:

Iako je projekt završio u travnju 2019. godine, naš rad na području Stara Drava će se nastaviti. Uz pomoć biologa, pratiti ćemo rezultate aktivnosti. Zaštititi ćemo mlade sadnice koje smo posadili. Iako je pregrada u rukavcu dizajnirana da joj nije potrebno održavanje, obaviti ćemo sve potrebne popravke i operativne aktivnosti.

Nadalje, namjeravamo nastaviti blisku suradnju među organizacijama za zaštitu prirode dviju zemalja, ne samo unutar regije Stara Drava, nego u cijelom prekograničnom Rezervatu biosfere Mura-Drava-Dunav.

Podaci o projektu:

Korisnik koordinator: Uprava Nacionalnog parka Dunav-Drava

Korisnici: Horgász Egyesületek Somogy megyei Szövetsége, Javna ustanova za upravljanje zaštićenim prirodnim vrijednostima Virovitičko-podravske županije (Public institution for management of protected natural values in Virovitica-podravina County), Municipality of Pitomaca, VID-RA - Virovitica-Podravina County's Regional Development Agency, WWF Hungary Foundation

Trajanje projekta: 01. lipanj 2014. - 30. travanj 2019. godine

Proračun projekta: 833.985€

EU podrška: 74,78%